

Cuprins

CUVÂNT ÎNAINTE.....	5
PARTEA I.....	7
CAPITOLUL I. DREPTUL MUNCII – RAMURĂ DE DREPT.....	9
1. Noțiuni și obiect.....	9
2. Trăsături caracteristice raportului juridic de muncă.....	10
3. Flexisecuritatea raportului juridic de muncă.....	11
4. Formele raporturilor juridice de muncă.....	15
4.1. Munca prestată în afara unor raporturi juridice de muncă.....	16
4.2. Munca prestată în cadrul unor raporturi juridice de muncă.....	16
4.2.1. Raporturile de muncă (de serviciu) ale funcționarilor publici.....	16
4.2.2. Raporturile de muncă ale soldaților și gradaților profesioniști.....	18
4.2.3. Raporturile de muncă ale magistraților.....	19
4.2.4. Raporturile de muncă ale membrilor cooperatori.....	20
4.2.5. Raporturile de muncă ale preoților.....	21
4.2.6. Raporturile de muncă ale membrilor corpului diplomatic și consular.....	21
4.2.7. Raporturile de muncă ale consilierilor juridici.....	22
4.2.8. Situația avocaților salariați în interiorul profesiei.....	23
4.2.9. Situația notarilor stagieri.....	24
4.2.10. Situația executorilor judecătorești stagieri.....	25
5. Izvoarele dreptului muncii.....	25
5.1. Izvoare comune.....	25
5.2. Izvoare specifice.....	26
6. Principiile specifice dreptului muncii.....	28
6.1. Neîngrădirea dreptului la muncă.....	28
6.2. Egalitate de tratament față de toți salariații și angajatorii.....	29
6.3. Garantarea negocierii colective și individuale.....	30
6.4. Protecția salariaților.....	30
6.5. Buna-credință în muncă.....	31
6.6. Asocierea liberă a salariaților și a angajatorilor.....	31
6.7. Garantarea dreptului la grevă.....	31
7. Dreptul muncii și alte ramuri de drept.....	32
7.1. Corelația dreptului muncii cu dreptul constituțional.....	32
7.2. Corelația dreptului muncii cu dreptul civil și dreptul procesual civil.....	32
7.3. Corelația dreptului muncii cu dreptul administrativ.....	34
7.4. Corelația dreptului muncii cu dreptul securității sociale.....	35
7.5. Corelația dreptului muncii cu dreptul penal și dreptul procesual penal.....	36
7.6. Dreptul penal al muncii.....	37

PARTEA A II-A	41
CAPITOLUL II. DIALOGUL SOCIAL	43
1. Evoluția conceptuală și a reglementărilor în materie de dialog social	43
2. Conceptul de dialog social	48
3. Consiliul Național Tripartit pentru Dialog Social	49
4. Consiliul Economic și Social	50
4.1. Structura CES	50
4.2. Competența CES	51
4.3. Atribuțiile CES	51
5. Comisiile de dialog social la nivelul administrației publice centrale și la nivel teritorial	52
6. Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	52
6.1. Natura juridică	52
6.2. Obiectivele și atribuțiile Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă	53
7. Sindicatele	54
7.1. Sediul materiei, definiții și trăsături caracteristice	54
7.2. Principii	55
7.3. Categoriile de persoane care nu se pot constitui și/sau adera în sindicate	56
7.4. Personalitatea juridică. Patrimoniu. Reorganizare și dizolvare	57
7.5. Conducerea organizațiilor sindicale	58
7.6. Atribuțiile organizațiilor sindicale în domeniul raporturilor juridice de muncă	59
8. Reprezentanții salariaților	60
8.1. Noțiuni generale	60
8.2. Atribuții	60
9. Patronatele	61
9.1. Sediul materiei. Definiție	61
9.2. Constituire. Dobândirea personalității juridice. Patrimoniu. Dizolvare	62
9.3. Drepturile și obligațiile organizației patronale	63
9.4. Conducerea organizațiilor patronale	63
9.5. Atribuțiile organizațiilor patronale în domeniul raporturilor de muncă	64
CAPITOLUL III. CONTRACTUL COLECTIV DE MUNCĂ	65
1. Noțiuni și trăsături caracteristice	65
2. Reprezentarea părților (criterii de reprezentativitate/ constatare)	66
3. Negocierea colectivă	68
3.1. Obligativitatea negocierii colective	68
3.2. Durata contractului colectiv de muncă	69
3.3. Obiectul negocierii colective	69
3.4. Procedura negocierii colective	70
3.5. Încheierea, forma și înregistrarea contractului colectiv de muncă	75
4. Dovada de reprezentativitate a salariaților (art. 51, 134-136 din Legea nr. 62/2011):	76
4.1. Dacă există sindicat reprezentativ	76

4.2. Dacă sindicatul nu este reprezentativ, dar este afiliat	77
4.3. Dacă nu există sindicat reprezentativ	77
5. Nulitatea contractului colectiv de muncă	78
6. Efectele contractului colectiv de muncă	79
7. Interpretarea clauzelor contractului colectiv de muncă	79
8. Executarea, modificarea, suspendarea și încetarea contractului colectiv de muncă	80
9. Particularitățile contractelor colective de muncă încheiate în cadrul autorităților publice	82
10. Acordurile colective	82
CAPITOLUL IV. CONFLICTELE DE MUNCĂ	84
1. Noțiunea și clasificarea conflictelor de muncă	84
2. Conflictelor colective de muncă	84
2.1. Elemente specifice	84
2.2. Concilierea	86
2.3. Medierea	87
2.4. Arbitrajul	87
2.5. Greva	88
2.5.1. Noțiune	88
2.5.2. Exercițiul dreptului la grevă	89
2.5.3. Tipuri de grevă	89
2.5.4. Libertatea grevei	91
2.5.5. Drepturile și obligațiile greviștilor	92
2.5.6. Suspendarea grevei	92
2.5.7. Încetarea grevei	93
2.5.8. Greva și forța majoră	93
2.5.9. Greva patronală (lock-out-ul)	94
3. Conflictelor individuale de muncă	94
3.1. Elemente specifice	94
3.2. Medierea	95
PARTEA A III-A	97
CAPITOLUL V. INTERDICȚIA DISCRIMINĂRII ÎN CADRUL RAPORTURILOR DE MUNCĂ	99
1. Cadrul internațional	99
2. Cadrul intern	105
3. Noțiuni	107
4. Procedura în cazul constatării unei discriminări	111
5. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării	113
CAPITOLUL VI. EDUCAȚIA PROFESIONALĂ ȘI PIAȚA FORȚEI DE MUNCĂ	115
1. Piața muncii	115
2. Formarea profesională	116

2.1. Formarea profesională prin sistemul de educație	118
2.2. Formarea profesională în afara sistemului de învățământ.....	120
2.2.1. Formarea profesională a salariaților.....	120
2.2.2. Formarea profesională a funcționarilor publici.....	121
2.2.3. Formarea profesională a adulților	122
2.2.4. Formarea profesională a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă.....	123
2.3. Recunoașterea calificărilor profesionale în cadrul Uniunii Europene.....	124
CAPITOLUL VII. CONTRACTUL INDIVIDUAL DE MUNCĂ.....	127
1. Încheierea contractului individual de muncă.....	127
1.1. Noțiuni.....	127
1.2. Trăsăturile caracteristice	127
1.3. Capacitatea juridică a salariatului	129
1.4. Capacitatea juridică a angajatorului	129
1.5. Consimțământul părților la încheierea contractului individual de muncă.....	130
1.6. Obligația de informare reciprocă.....	132
1.7. Obiectul și cauza contractului individual de muncă.....	135
1.8. Forma contractului individual de muncă.....	136
1.9. Înregistrarea contractului individual de muncă	137
1.10. Condiții prealabile încheierii contractului individual de muncă	138
1.11. Verificarea pregătirii și aptitudinilor profesionale	142
1.12. Documentele necesare pentru încheierea contractului individual de muncă	144
1.13. Cumulul de funcții.....	145
2. Nulitatea contractului individual de muncă.....	148
3. Conținutul contractului individual de muncă	148
3.1. Drepturile și obligațiile părților.....	148
3.1.1. Drepturile și obligațiile angajatorului	148
3.1.2. Drepturile și obligațiile salariaților	156
3.2. Clauzele esențiale ale contractului individual de muncă.....	158
3.3. Clauzele specifice contractului individual de muncă.....	161
3.3.1. Clauze specifice prevăzute de Codul muncii	161
3.3.2. Clauze specifice neprevăzute de Codul muncii	166
3.4. Clauze interzise în legislația muncii.....	168
4. Executarea și interpretarea contractului individual de muncă	168
4.1. Elemente generale privind executarea și interpretarea contractului individual de muncă	168
4.2. Promovarea	169
4.3. Informarea și consultarea salariaților pe parcursul executării contractului individual de muncă, în probleme ce privesc evoluția întreprinderii (unității) naționale.....	169
4.4. Comitetul European de Întreprindere sau informare și consultare a lucrătorilor în întreprinderile și grupurile de întreprinderi de dimensiune comunitară.....	171
4.5. Implicarea lucrătorilor în activitatea societăților europene.....	176

5. Modificarea contractului individual de muncă	177
5.1. Elemente generale	177
5.2. Delegarea.....	178
5.3. Detașarea	179
5.4. Detașarea în cadrul prestării de servicii transnaționale	181
5.5. Modificarea unilaterală și temporară a programului de lucru și a salariului	183
5.6. Transferul	184
6. Suspendarea contractului individual de muncă	185
6.1. Elemente generale	185
6.2. Suspendarea de drept.....	185
6.3. Suspendarea din inițiativa salariatului.....	188
6.4. Suspendarea din inițiativa angajatorului	190
6.5. Suspendarea prin acordul părților	193
7. Încetarea contractului individual de muncă	194
7.1. Elemente generale	194
7.2. Încetarea de drept	194
7.3. Încetarea prin acordul părților	199
7.4. Concedierea.....	199
7.4.1. Cadrul internațional	199
7.4.2. Noțiune.....	201
7.4.3. Concedierea pentru motive care țin de persoana salariatului.....	202
7.4.4. Concedierea pentru motive care nu țin de persoana salariatului.....	206
7.4.5. Efectele concedierii neimputabile salariaților.....	211
7.4.6. Revocarea deciziei de concediere	212
7.4.7. Controlul și sancționarea concedierilor nelegale	212
7.4.8. Reintegrarea în muncă	213
7.5. Demisia	215
8. Contractul individual de muncă și alte contracte.....	217
8.1. Raportul dintre contractul individual de muncă și contractul civil (convenția civilă) de prestări servicii	217
8.2. Raportul dintre contractul individual de muncă și contractul de voluntariat.....	219
8.3. Raportul dintre contractul individual de muncă și contractul de mandat.....	221
8.4. Raportul dintre contractul individual de muncă și contractul de solidaritate	222
8.5. Raportul dintre contractul individual de muncă și contractul de management.....	223

CAPITOLUL VIII. TIPURI SPECIALE DE CONTRACTE INDIVIDUALE

DE MUNCĂ.....	225
1. Contractul individual de muncă pe durată determinată	225
2. Munca prin agent de muncă temporară	229
3. Contractul individual de muncă cu timp parțial	232
4. Contractul individual de muncă la domiciliu.....	235
5. Contractul de îmbarcare al navigatorilor	237

6. Contractul de ucenicie la locul de muncă	238
7. Contractul de muncă al zilierilor	243

CAPITOLUL IX. CONTRACTELE DE MUNCĂ CU ELEMENT

DE EXTRANEITATE	245
1. Reglementări aplicabile cetățenilor români cu domiciliul în România, care lucrează în străinătate	245
2. Protecția cetățenilor români cu domiciliul în România care lucrează în străinătate	246
3. Reglementări vizând cetățenii statelor membre ale Uniunii Europene	247
3.1. Libera circulație a lucrătorilor	247
3.1.1. Cadrul juridic	247
3.1.2. Noțiunea de lucrător	248
3.1.3. Exercițarea dreptul la muncă	250
3.1.4. Restricții privind dreptul la liberă circulație a lucrătorilor	251
3.1.5. Reglementare specială (Roma I)	251
4. Reglementări ale Uniunii Europene pentru resortisanții statelor terțe	252

CAPITOLUL X. TIMPUL DE MUNCĂ ȘI TIMPUL DE ODIHNĂ

1. Cadrul Internațional	254
2. Timpul de muncă	256
2.1. Noțiunea și durata normală a timpului de muncă	256
2.2. Munca de noapte	257
2.3. Munca suplimentară	258
2.4. Norma de muncă	259
3. Timpul de odihnă	260
3.1. Noțiune	260
3.2. Forme	260
3.2.1. Pauza de masă	260
3.2.2. Repausul zilnic	261
3.2.3. Repausul săptămânal	261
3.2.4. Zilele de sărbătoare legală și alte zile în care, potrivit legii, nu se lucrează	262
3.2.5. Concediul de odihnă	262
3.2.6. Zile libere plătite	266
3.2.7. Concediile fără plată	267
3.2.8. Concediile pentru formare profesională	267
3.2.9. Liberul pentru îngrijirea copilului	268

CAPITOLUL XI. SALARIZAREA

1. Noțiunea și elementele salariului	269
1.1. Noțiunea	269
1.2. Sediul materiei	269
1.3. Elementele	270
2. Categori de salarii	272

3. Sistemul de salarizare	273
3.1. Principii specifice	273
3.2. Formele de salarizare	275
3.3. Modul de stabilire a salariilor	275
4. Modalitățile de plată a salariului	277
5. Fondul de garantare pentru plata creanțelor salariale	279
6. Indexarea salariilor	282
6.1. Indexarea legală	282
6.2. Indexarea convențională	282
6.3. Înghețarea salariilor	282
6.4. Reducerea salariilor	282
7. Reținerile din salariu	284
8. Tichetele de masă	285
9. Tichetele cadou și tichetele de creșă	286
10. Voucherele de vacanță	286
11. Veniturile salariale și alte venituri ale salariaților	288
CAPITOLUL XII. SECURITATEA ȘI SĂNĂTATEA ÎN MUNCĂ	290
1. Cadrul internațional	290
2. Sediul materiei (cadrul intern)	292
3. Noțiuni și trăsăturile caracteristice	292
4. Obligațiile angajatorului	293
5. Obligațiile lucrătorilor	297
6. Comitetul pentru securitate și sănătate în muncă	297
7. Serviciul de medicină a muncii	299
8. Pericolul grav și iminent	300
9. Comunicarea, cercetarea, înregistrarea și raportarea evenimentelor	301
9.1. Cercetarea evenimentelor	301
9.2. Accidentele de muncă	301
9.3. Înregistrarea accidentelor de muncă	303
9.4. Bolile profesionale	303
10. Măsuri speciale în cazul temperaturilor extreme	304
11. Asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale	305
12. Regimul de protecție a muncii femeilor, tinerilor și a persoanelor cu handicap	306
12.1. Regimul de protecție a muncii femeilor	306
12.2. Regimul de protecție a muncii tinerilor	308
12.3. Regimul de protecție a muncii persoanelor cu handicap	312
13. Autorități și instituții competente în domeniu	315
CAPITOLUL XIII. INSPECȚIA MUNCII	317
1. Aspecte generale	317
2. Organizare	318
3. Funcții	318
4. Atribuții	319
5. Servicii	320

6. Inspectorii de muncă.....	321
7. Sancțiuni.....	323
8. Litigii. Procedură.....	324
9. Asociația Internațională a Inspecției Muncii.....	325
PARTEA A IV-A.....	327
CAPITOLUL XIV. RĂSPUNDEREA JURIDICĂ.....	329
1. Răspunderea disciplinară.....	329
1.1. Disciplina muncii.....	329
1.2. Dreptul comun disciplinar.....	329
1.2.1. Cauzele de nerăspundere disciplinară.....	330
1.2.2. Abaterea disciplinară.....	331
1.2.3. Sancțiunile disciplinare.....	332
1.2.4. Procedura disciplinară.....	335
1.2.5. Posibilitatea înlocuirii sancțiunii disciplinare.....	339
2. Răspunderea patrimonială.....	341
2.1. Definiție și trăsături caracteristice.....	341
2.2. Răspunderea patrimonială a angajatorului față de salariații săi.....	342
2.3. Răspunderea patrimonială a salariaților față de angajator.....	343
2.3.1. Elementele răspunderii patrimoniale a salariaților.....	343
2.3.2. Obligația de restituire a salariaților.....	345
2.3.3. Procedura de stabilire a răspunderii patrimoniale.....	345
3. Răspunderea contravențională.....	347
4. Răspunderea penală.....	349
4.1. Infrațiuni reglementate de Codul muncii.....	350
4.2. Infrațiuni reglementate de Legea nr. 62/2011 privind dialogul social.....	353
4.3. Infrațiuni reglementate prin Legea nr. 22/1969 privind angajarea gestionarilor, constituirea de garanții și răspunderea în legătură cu gestionarea bunurilor agenților economici, autorităților sau instituțiilor publice.....	356
4.4. Infrațiunea reglementată de Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigu- rărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă.....	357
4.5. Infrațiuni reglementate prin Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale.....	358
4.6. Infrațiuni reglementate de Codul penal.....	359
CAPITOLUL XV. JURISDICȚIA MUNCII.....	363
1. Aspecte generale.....	363
1.1. Noțiuni.....	363
1.2. Principii.....	363
1.3. Părțile.....	364
2. Medierea conflictelor de muncă.....	365
3. Competența instanțelor judecătorești.....	368
4. Reguli de soluționare a conflictelor de muncă de către instanțele judecătorești.....	370
4.1. Sesizarea instanței.....	370

4.2. Completul de soluționare a conflictelor de muncă în primă instanță	371
4.3. Termenele de sesizare a instanței	371
4.4. Procedura de soluționare a conflictelor de muncă.....	374
4.5. Hotărârile instanței judecătorești.....	375
4.6. Apelul.....	376
4.7. Căile extraordinare de atac	378
4.8. Executarea hotărârilor judecătorești.....	379